

LATVIJAS
NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS
ORĶESTRIS

LNSO UN AINĀRS RUBIĶIS

THE LNSO AND AINĀRS RUBIĶIS

2019. gada 15. martā Lielajā ģildē

Rēzija KALNIŅA un Orests SILABRIEDIS – stāstnieki | narrators

Jolanta STRIKAITE – soprāns | soprano

Laura GRECKA – mecosoprāns | mezzo-soprano

VALSTS AKADĒMISKĀ KORA "LATVIJA" SOPRĀNI UN ALTI
SOPRANOS AND ALTOS OF THE STATE CHOIR *LATVIJA*

Diriģents | Conductor

Ainārs RUBIĶIS

Koncerts tiešraidē Latvijas Radio 3 "Klasika"

The concert broadcasted by the Public Radio Latvia 3 *Klasika*

Paldies AMORALLE un Inesei Ozolai par tērpiem stāstniecei un solistēm

I DAĻA | PART I

Arturs ONEGĒRS (*Honegger*, 1892–1955)

Trešā simfonija ("Liturģiskā", 1946)

Symphony no. 3 (Liturgique)

I. *Dies irae* | Pastardiena | Day of wrath

II. *De profundis clamavi ad te* | No dzelmes saucu uz tevi, Kungs
From the depths I have cried

III. *Dona nobis pacem* | Dod mums mieru | Grant us peace

30–35 min.

II DAĻA | PART II

Fēlikss MENDELSSZONS-BARTOLDI (*Mendelssohn-Bartoldi*, 1809–1847)

Svīta "Sapnis vasaras naktī" (1826/1843)

Suite *Midsummer Night's Dream*

I. Uvertīra | Overture

II. Skerco | Scherzo

III. Saruna un laumu maršs | Dialogue and Fairies' March

IV. Dziesma ar kori | Song with Chorus

V. Intermeco | Intermezzo

VII. Noktirne | Nocturne

VIII. Saruna | Dialogue

IX. Kāzu maršs | Wedding March

X. Teātris un sēru maršs | Theatre and Funeral March

XI. Bergamiešu deja | Dance of Clowns

XII. Fināls | Finale

Runātie teksti balstās uz Valijas Brutānes (1911–1990) radītā lugas latviskojuma (izdots Šekspīra kopoto rakstu II sējumā 1964. gadā), ko šim koncertam veidoja, pārveidoja un fragmentēja Ainārs Rubiķis, Rēzija Kalniņa un Orests Silabriedis

The spoken texts are based on the play adapted to Latvian by Valija Brutāne (1911–1990), which was published in the volume II of the collected works of Shakespeare in 1964. They were adapted and changed for the purposes of this concert by Rēzija Kalniņa, Ainārs Rubiķis and Orests Silabriedis.

40–50 min.

NEIBURGS

Garage
demonstrācija virgotas

Pastaiga

DELFI

Latvijas
Radio
Klasika

Ainārs RUBIĶIS par programmu: "Ar šveiciešu-franču komponistu Arturu Onegēru mani saista gandrīz vai asins-saites, jo vecvectēvs no mammas puses bija francūzis. Mani vienmēr spēcīgi valdzinājus franču komponistu mūzika, un ir pat drusku neērti, ka joprojām neesmu iemācījies runāt franciski. Toties, kad ir darbs ar mūziku franču valodā, nav nekādu problēmu iemācīties pareizu izrunu. Un man tiešām patīk franču rokoko, tikai ne pārāk daudz." mā.

No visa tā sauktā franču komponistu "Sešinieka" (kas, kā zināms, bija sešu pilnīgi atšķirīgu komponistu mākslīgs savienojums) Onegērs man liekas viscilvēcīgākais un patiesākais. Viņa mūzikā ir mežonīgas galējības. Krāsu, tematikas, raksturu ziņā viņš sasniedz abus polus. Onegērs var būt agresīvs, raupjš un citubrīd atkal debešķīgs, paradizisks. To var labi dzirdēt viņa Trešajā simfonijā, ko atskaņosim 15. marta koncertā. Pasaule ir drupās, ir jāmācās atkal no jauna ticēt visam cilvēcijam, un Onegērs brīdina mūs no birokrātijas, muļķības, mašīnērijas.

Fēlikss Mendelszons? Ārkārtīgi liela vienkāršība un ģenialitāte. Brīnos, kāpēc viņa mūzika skan tik reti. Mendelszonam laika gaitā kaut kā uzlicies virspusēja komponista zīmogs, bet tās ir muļķības. Viņš bija ārkārtīgi apdāvināts un neticami prasmīgs. Kad Korngolds rakstīja mūziku Holivudas filmai par Šekspīra lugas "Sapnis vasaras naktī" tēmu, viņš ņēma Mendelszona mūziku – un ne jau tāpēc, ka pats nebūtu varējis uzrakstīt, nē, viņš augstu vērtēja Mendelszona veikumu. Un arī man šī mūzika ļoti, ļoti patīk.

Svītā "Sapnis vasaras naktī" ir visas līnijas, kas Šekspīra lugā – mīlestība, pārpratumu komēdija, bufonāde, mistērija. Faktiski tas viss dzirdams jau uvertūrā, ko Mendelszons uzrakstīja 17 gadu vecumā. Uvertīras pirmie akordi rāda mums, kā atveras samta priekšskars un sākas izrāde. Visa svīta ir ļoti vizuāla. Un man arī ļoti patīk pati luga, ko ir tik viegli lasīt un tik grūti uzlikt uz skatuves."

Šveiciešu izcelsmes franču komponists, Šarla Marī Vidora un Vensāna d'Endī skolnieks **Arturs ONEGĒRS** mums visupirms asociēsies ar franču komponistu apvienību "Sešinieks" jeb *Les Six*, kurā, vēsturiski muzikālu apstākļu it kā no ārpusē iegrupēti, uz neilgu laiku satikās domubiedri – Kloda Debisi noliedzēji, Ērika Satī sekotāji. Viņiem bija kopīgas zināmas uzskatu sakritības, tomēr savus autogrāfus mūzikas vēsturē viņi atstājuši visai atšķirīgos rokrakstos.

Piemēram, Arturam Onegēram nepatika "Sešinieka" idejiskā līdera Satī opusi, un viņa neatkarīgā iedaba skaņās izpaudās tiklab ar franču, kā vācu mūzikas iespaidiem, tādējādi pēc būtības viņš vismazāk saistāms ar "Sešinieku" un visvairāk – pats ar sevi un Bahu, jo polifonijas spēļu klātbūtne Onegēra daiļrades raksturojumā ir ārkārtīgi būtiska.

Onegērs rakstījis mūziku filmām un radiopārraidēm, viņa spalvai pieder slavenais *Pacific 231*, ģeniālās oratorijas "Karalis Dāvids", "Žanna d'Arka uz sārta", "Ziemassvētku oratorija" u. c., piecas simfonijas, mazāka apjoma simfoniskie skaņdarbi, baleti un operetes, dziesmas un instrumentālā kameramūzika. Atzīmējams ir Onegēra melodiķa talants, spēja rakstīt ārkārtīgi vienkāršu un vienlaikus gudru mūziku, kas prasmīgi būvēta grodā dramaturģiskā veidolā.

Onegērs sapņoja par ideālu pasauli, taču Otrā pasaules kara atnestās izmaiņas pasaulē un cilvēces pilnībā satricināja komponista pasaules izjūtu un 40. gadu beigās arī sagrāva viņa veselību. Vēl pēdējie opusi, vispārēja publikas un autoritāšu atzinība, un tad 1955. gada novembrī neilgi pēc sava domubiedra Pola Klodela nāves mūžībā dodas arī Onegērs.

Ikoniskais simfoniskais darbs *Pacific 231* Artura Onegēra piemiņai izdarījis vairāk sliktā, nekā laba, jo daudziem, kas dzird šo žanra ainu, rodas priekšstats, ka Onegērs visu mūžu spēlējies ar vilcieniņiem un neko vērā ņemamu nav uzrakstījis. Kā iepriekš pārliecinājamies, tas nav tiesa, tomēr jāatzīst – vilcieni Onegēram ļoti

patika, tāpat arī sports, sevišķi regbijs, kam viņš veltījis citu simfonisku miniatūru, un ātri auto, jo īpaši viņa iecienītais bugati.

Trešā simfonija komponēta uzreiz pēc Otrā pasaules kara, un tās trim daļām komponists devis nosaukumus, kas mums visupirms saistīsies ar kristietības tradīciju.

Tomēr Onegēra iecere bija drusku citāda: "Katra simfonijas daļa tiecas izteikt ideju, ko es negribētu saukt par filozofisku (tas būtu pārāk pretenciozi), drīzāk tā ir autora personiskā sajūta. Simfonijas daļām izvēlējos liturģiskos nosaukumus un simfoniju nosaucu par "Liturģisko", cerot, ka klausītāji mani sapratis labāk.

Dies irae. Te viss skaidrs, jo mēs visi piedzīvojām karu, ar ko varenie, kas virza cilvēci, ir aplaimojuši savas tautas.

De profundis clamavi ad te. Viss, kas cilvēkā vēl palicis tīrs, dzidrs, uzticams un kas tiecas uz to spēku, ko sajūtam pār mums. Varbūt Dievs, varbūt kas cits, ko ikviens degsmīgi tur kā savas dvēseles lielāko noslēpumu.

Dona nobis pacem. Pasaules stulbuma nenovēršams kāpums. Nacionālisms, militārisms, papīrkaudzes, administrācijas, muitas, nodokļi, kari, viss, ko cilvēks izdomājis, lai vajātu citus cilvēkus, pazemotu viņus un pārveidotu par robotiem. Satriecoša muļķība, kas kulminē ar trīskāršu saucienu "Dod mums mieru". Simfonija izskan ar īsu meditāciju par to, kas varētu būt mūsu dzīve – miers, mīlestība, prieks... putnudziesmas, daba, miers."

OS

Mārtiņš Lasmanis žurnāla "Mūzikas Saule" 2009. gada 2. laidienā:

"Laimes bērns **Fēlikss MENDELSZONS** uzauga turīga ebreju baņķiera ģimenē, kurai bija plašas humanitāras un mākslinieciskas intereses. Napoleona karu laikā ģimene atstāj franču okupēto Hamburgu un pārceļas uz Berlīni, tur savās mājās pulcējot mūziķus, gleznotājus, dzejniekus, zinātniekus. Vēbers un Paganīni, Hēgelis,

brāļi Humbolti, Heinrihs Heine bija viņu viesi kopā ar citām gara prominencēm.

Fēliksa dotības dažādu instrumentu spēlē un kompozīcijā atklājās agri. Gētes draugs Celters, mūzikas profesors Berlīnes Mākslu akadēmijā un Baha tradīcijas turpinātājs, bija viņa skolotājs harmonijā un kontrapunktā. Apmācības sākās, kad Fēlikss bija desmit gadu. Viņa pirmie darbi atskanēja mājas salonā, kur muzicēja bieži. Par Berlīnē pazīstamu jēdzienu kļuva "svētdienas mūzika" Mendelszonu namā. Apstākļi bija tik ērti, ka varēja iesaistīt pat nelielu orķestri. Savus iesācēja darbus Fēlikss varēja nekavējoties pārbaudīt praksē.

Garīgi izcila tuvākā apkārtnē, vispusīga izglītība jau sākot ar mājās gūto, bagātīgs materiālais nodrošinājums, bērnība un jaunība bez lielākiem sarežģījumiem.

Hronoloģisks un vēl nesen papildināts Mendelszona darbu saraksts laikā līdz 1824. gadam aptver ap simt instrumentālo un vokālo kompozīciju. Starp tām ir Vēbera ietekmētā Pirmā simfonija pilnam orķestrim un divpadsmit mazāku simfoniju stīginstrumentiem. Autors uzskatīja tās par vingrinājumiem, kas domāti mājas muzicēšanai.

1825. gads nāca ar lielāku kvalitatīvu pavērsienu. Radās Oktets stīginstrumentiem un uvertīra "Sapnis vasaras naktī", sākumā iecerēta kā simfoniska poēma par Šekspīra lugas tēmām, krietni vēlāk savienota ar skatuves mūziku, ko šai lugai Mendelszonu aicināja komponēt Prūsijas ķēniņš. Uvertīru spēlē diezgan bieži, Oktetu retāk. Abas kompozīcijas ir sešpadsmit septiņpadsmit gadu veca zēna meistardarbi, mūzikas unikums līmenī, ko brīnumbērns Mocarts līdzīgā vecumā nebija sasniedzis.

Pa lomām sadalīts vāciski pārtulkotu Šekspīra lugu lasījums papildināja norises Mendelszonu salonā. Fēlikss sajūsmināja "Sapnis vasaras naktī". Viņš vēlējas iespaidus attēlot mūzikā. Iespējams, ka rosināja arī mājas viesu Vēbera ap to pašu laiku komponētais "Oberons", kam ir sižetiska kopība ar Šekspīra lugu.

Mendelszona brīnumainajā uvertūrā var bez pūlēm apjaust lugas personāžus no rotaļīgajām laumām līdz piezemētajiem amatniekiem, ar cēlajiem galminiekiem pa vidu. Ilustratīvi raksturīgi motīvi ietveras formālā struktūrā, kurā netrūkst pārsteigumu. Klausītājus no pirmajām taktīm apņēma sapņa gaisotne. Uvertūras pirmatskaņojums bija privāts notikums komponista mājās.

Johana Sebastiāna Baha mūzika Mendelszonu ģimenē bija sirdslieta. Tēvs Abrahams iegādājās Baha manuskriptus izsolēs. Fēliksa māsa Fannija trīspadsmit gadu vecumā kā dāvanu un pārsteigumu tēvam spēlēja no galvas 24 prelūdijas no "Labi temperētā klavesīna". "Mateja pasijas" partitūras norakstu Fēliks saņēma četrpadsmit gadu vecumā kā dāvanu no vecāsmātes. Radās doma par šī simt gadu neuzvestā darba jaunu atskaņojumu. Iecere piepildījās ar Berlīnes *Singakademie*, solistiem un orķestri Fēliksa vadībā 1829. gadā. Šo notikumu mēdz uzskatīt par ievadu Baha mūzikas renesansei.

Koncerti Mendelszonu salonā deva vērtīgu pieredzi, taču spēlētie jaundarbi plašāk pazīstami vēl nekļuva. Lielu publisku ievēriību toties guva "Mateja pasijas" uzvedums, ko drīz vien atkārtoja. Tas esot iedibinājis diriģentam vietu vācu augstās pilsonības luteriskajā sabiedrībā.

Ar mākslinieciskām dotībām un humanitārām interesēm apveltītus jaunekļus turīgās ģimenēs bija parasts sūtīt uz kādu laiku pasaulē tālākai mācībai un plašākai pieredzei. Abrahams Mendelszons atvēlēja dēlam trīs gadus līdzīgam nolūkam, sākot ar 1829. gadu, kaut gan viņa mācību laiks jau bija noslēdzies ar vairākiem meistardarbiem. Fēliksa galvenie ceļojumi veda uz Angliju, Skotiju un Itāliju.

Ieteikumi pavēra Londonā koncertu estrādes. Panākumi jau pašā sākumā bija lieli, gandrīz triumfāli. Mendelszons diriģēja savu Pirmo simfoniju, Šekspīra uvertūru, ko nācās atkārtot, un bija solists Bēthovena Piektajā klavierkoncertā. Turpmākos gados viņš Anglijā atgriezās daudzkārt.

Ceļojums uz Itāliju 1830. gadā veda līku loču ar apstājām mūzikas un mākslas centros. Maijā no Berlīnes izbraucis, ceļinieks oktobrī nonāca Venēcijā, pēc kam devās tālāk uz Florenci un Romu, palikdams tur pusgadu. Vēstulē viņš raksta par bezgala prieku, ko Itālijas dievišķā apkārtnē raisa. Romā uzsāktās "Itāļu simfonijas" gavilējošā pirmā daļa izsaka šo prieku mūzikā.

Mendelszona komponista, diriģenta, pianista un ērģelnieka slava pieauga strauji un internacionāli. Radošam mieram daudz laika neatlika, tomēr jaundarbi dažādos žanros nāca klāt lielā skaitā, arī ceļojumu laikā.

Atgriezies Berlīnē, Mendelszons saņēma vairākus lielus piedāvājumus. Londonas filharmonija vēlas viņa jaundarbus, Diseldorfa aicina viņu par pilsētas mūzikas dzīves vadītāju un orķestra diriģentu. Līgumu noslēdz uz trim gadiem. Vēl pirms amata pārņemšanas Mendelszons Diseldorfā diriģē Hendeļa oratoriju "Izraēlieši Ēģiptē". Šis uzvedums savukārt ievada Hendeļa mūzikas atmodu vācu zemēs.

1835. gadā Mendelszons priekšlaicīgi atstāj Diseldorfu un pārņem *Gewandhaus* koncertu vadību Leipcīgā. *Gewandhaus* bija viens no galvenajiem mūzikas centriem Eiropā.

Uz Leipcigu pārceļoties, Fēliksam Mendelszonam ir divdesmit seši gadi. Viņš ir sasniedzis savas diriģenta darbības kaļngalu un līdztekus ir iecienīts klavieru solists un ērģelnieks. *Gewandhaus* orķestra koncertus Mendelszons diriģēja vēl savas dzīves pēdējā gadā. Tanī pašā gadā viņš dodas savā desmitajā muzikālajā ceļojumā uz Angliju. Tur mēneša laikā deviņi koncerti, to vidū *on request* "Skotu simfonija" un "Sapnis vasaras naktī" Londonas filharmonijā.

Pēc atgriešanās Vācijā viņu smagi satriec ziņa par māsas Fannijas pēkšņo nāvi. Pusgadu vēlāk viņš mirst pats no insulta trīsdesmit astoņu gadu vecumā. Izvadišanas mūzikā Leipcīgas baznīcā skanēja beigu koris no "Mateja pasijas".

Fēliksa Mendelszona **“Sapnis vasaras naktī”** ir svīta no mūzikas, ko Mendelszons komponēja Viljama Šekspīra tāda paša nosaukuma lugas izrādīšanai 1843. gada rudenī Potsdamas galma teātrī. Abi ar māsu Faniju viņi daudz lasīja Žanu Polu un Viljamo Šekspīru, un uvertīru Šekspīra lugai “Sapnis vasaras naktī” Mendelszons komponēja jau ļoti agrā jaunībā. Tas ir īstens ģēnija veikums, un mūzika, kas vēlāk top Potsdamas izrādei, ir līdzvērtīga gan meistarīgumā, gan jauneklīgumā, kaut arī to sacerējis vīrs, ne vairs jauneklis. Slavenākais fragments šajā svītā ir “Kāzu maršs”, kas simbolizē trīskāršās laulības lugas finālā un ko nereti saista ar brīdi, kad feju valdniece Titānija tiek sieta ironiskām mīlassaitēm ar amatnieku Pamatīņu, kurš pārvērsts par ēzeli.

Rēzija KALNIŅA ir Dailes teātra aktrise (kopš 1994. gada) un režisore (“Alvas sieviete”, “Liec Dievam pasmieties”, “Viņa”). Filmējusies Jāņa Streiča, Rolanda Kalniņa, Unas Celmas, Pētera Simma u. c. režisoru filmās. “Spēlmaņu nakts” balvas četrkārtēja ieguvēja un “Lielā Kristapa” divkārtēja laureāte. Nominēta “Zelta maskai” par Bernsteina “Mesas” iestudējumu Novosibirskas akadēmiskajā operas un baleta teātrī, kur sadarbībā ar Aināru Rubiķi iestudējusi arī Onegēra skatuvisko oratoriju “Žanna d’Arka uz sārta” un Verdi operu *La traviata*. Veidojusi izrādes Dzintaru koncertzālē un Latvijas Nacionālajā teātrī.

Jolantas STRIKAITES darbības laukā ir baroks, romantiskā mūzika, mūsdienu komponistu opusi, mūzikli, Disneja animācijas filmu varoņu balss ieskaņojumi, loma dramatiskā teātra izrādē. Pirmās operlomas saistītas ar opestudijas “Figaro” darbību un Pēterbaznīcas festivālu “Dominante”. Latvijas Nacionālajā operā Jolanta dzied Adeli, Barbarīnu un Paminu, savukārt Latvijas Operetes fonda atjaunotajā iestudējumā “Jautrā

atraitne” – Valansjēnu. Viņas repertuārā ir solopartijas vokālsimfonisku darbu atskaņojumos. Jolantas balsij rakstījis Kārlis Lācis un Jēkabs Nīmanis. Ar ērģelnieci Kristīni Adamaiti un saksofonistu Arti Šimani ciešrīpā “Lidzenuma balss” Jolanta ieskaņojusi mūsdienu latviešu komponistu jaundarbus.

Laura GRECKA ir Latvijas Nacionālās operas soliste kopš 2010. gada. Viņa debitēja ar Fenēnas lomu Verdi operā “Nabuko”, pēc tam bija Sudzuki (*Madama Butterfly*), Smeraldīna, Kerubīno, Olga (“Jevgeņijs Oņegins”), Zibelis, Mercedes, Dzejniece (“Iemūrētie”) un citas lomas. Laura Grecka piedalījies izvērstu vokālinstrumentālu darbu, baroka un laikmetīgās mūzikas opusu atskaņojumos. Muzicējusi ar Vidzemes kamerorķestri, *Sinfonietta Riga*, LNSO u. c., piedalījies *Kremerata Baltica* festivālā, Starptautiskajā sakrālās mūzikas festivālā, Senās mūzikas festivālā u. c. Koncertējusi vairākās Eiropas valstīs, tostarp Nīderlandē, kur 2012. gadā Amsterdamas *Concertgebouw* Lauras interpretācijā izskanēja Mālera cikls “Klejojošā mācekļa dziesmas”.

VALSTS AKADĒMISKAIS KORIS “LATVIJA” ir daudzkārtējs Latvijas Lielās mūzikas balvas laureāts, 2003. gada Ministru kabineta balvas laureāts un 2007. gada Latvijas Kultūras ministrijas gada balvas laureāts. Kopš 1997. gada kora mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents ir Māris Sirmis. Koris “Latvija” regulāri sniedz koncertus prestižās pasaules koncertzālēs un sadarbojas ar pasaules klases simfoniskajiem orķestriem un slaveniem diriģentiem. Īpaši izauklēts ir Valsts akadēmiskā kora “Latvija” 1998. gadā aizsāktais ikgadējais Garīgās mūzikas festivāls. Koris “Latvija” sadarbojies arī ar *Sigur Rós*, uzstājies ar Kristjana Jervi elektroakustisko grupu *Absolute Ensemble*, ieskaņojis datorspēļu un filmu mūziku u. c. Kora “Latvija” un Latvijas prezidentūras

Eiropas Savienības Padomē sekretariāta kopīgi producētais multimedialais iestudējums "Ziemeļu gaisma" (Ērika Ešenvalda ideja un mūzika) saņēma Lielo mūzikas balvu 2015 kategorijā "Gada uzvedums".

Ainārs RUBIKIS ir Eiropā, ASV, Krievijā un Austrālijā pieprasīts operu un simfonisko orķestru diriģents ar plaukstošu karjeru. Vairāku starptautisku konkursu laureāts. Kopš 2018. gada – Berlīnes Komiskās operas muzikālais vadītājs. 2019. gada ziemā Maskavas Lielajā teātrī iestudējis Dvoržāka operu "Nāra".

No 2012. līdz 2014. gadam Ainārs bija Novosibirskas Valsts akadēmiskā operas un baleta teātra mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents. Viņš diriģējis izrādes Maskavas Lielajā teātrī ("Boriss Godunovs"), Barselonas *Liceu* teātrī ("Karmena"), Oberammergavas *Passionstheater* ("Nabuko", Klīstošaisholandietis"), Čikāgas Liriskajā operā ("Karmena"), Bāzeles teātrī ("Likteņa vara"), Somijas Nacionālajā operā ("Traviata"). Latvijas Nacionālajā operā Ainārs 2016. gada nogalē iestudēja Čaikovska operu "Jevgeņijs Oņegins" un 2014. gada pavasarī – Kristapa Pētersona operu "Mihails un Mihails spēlē šahu" (kopā ar diriģentu Atvaru Lakstīgalu).

2013. gadā Novosibirskā ar lieliem panākumiem tika izrādīts Aināra Rubiķa vadītais Leonarda Bernsteina "Mesas" iestudējums, kas atnesa "Zelta masku" Aināram kā labākajam diriģentam.

Ainārs Rubiķis Latvijā vadījis vairākus ievērojamus amatierkoros un bijis Latvijas Radio kora dziedātājs un diriģenta asistents.

Ainārs RUBIKIS's thoughts about the programme: "I share almost a blood kinship with the Swiss-French composer Arthur Honegger because my great-grandfather on my mother's side is French. I've always been deeply fascinated by French music and I'm a little ashamed that I still cannot speak the language. However, when I'm working with music in French, I have no problem with the pronunciation. And I really do enjoy French rococo, if not in large amounts.

From the so-called *Les Six* (which was an artificial collective of six completely different composers) I find Honegger the most approachable and honest. His music incorporates wild absolutes. Honegger can be aggressive, coarse or, at different times, heavenly and idyllic. This is readily apparent in his Symphony no. 3 which we'll perform in the concert on the 15th of May. The world is in shambles, one has to learn to believe in humanity again, and Honegger warns us against bureaucracy, machinery, foolishness.

Felix Mendelssohn? Extreme simplicity and genius. I wonder why his music is played so rarely. Over time he's been written off as a shallow composer, but that is nonsense. He was extremely gifted and very skilled. When Korngold wrote the score for a Hollywood movie based on the *A Midsummer Night's Dream* by Shakespeare, he based his music on that of Mendelssohn's – and not because he couldn't have written something of his own. He just had immense respect for Mendelssohn's works. And I really like this music too.

The suite *A Midsummer Night's Dream* portrays all the tropes of Shakespeare's play – love, situational comedy, parody, mystery. One can hear all of this in the overture alone, which was written by Mendelssohn at age 17. The first chords of the overture show us how the curtain is raised and the play begins. And I really like the play too; it is easy to read but difficult to adapt to the stage."

A French composer with Swiss roots, student of Charles-Marie Widor and Vincent d'Indy, **Arthur HONEGGER** is first and foremost associated with the French collective of composers known as *Les Six* which was a brief congregation of peers that rejected Claude Debussy and supported Erik Satie, brought together by historical and musical circumstances. They shared some opinions, but ultimately left their autograph in history with different handwritings, so to speak.

For example, although Satie was the metaphorical head of *Les Six*, Arthur Honegger did not like his opuses. He expressed his independent nature by inspiring not only from French, but also German music, therefore he, in essence, the least associated with *Les Six* and the most with himself and Bach, because the presence of polyphonic revelry in Honegger's creative description is very important.

Honegger has written music for movies and radio shows, he's composed such works as the famous *Pacific 231*, the brilliant oratorios *King David (Le Roi David)*, *Joan of Arc at the Stake (Jeanne d'Arc au bûcher)*, *A Christmas Cantata* and others, five symphonies, small-scale symphonic works, ballets and operettas, songs and instrumental chamber music. His talent as a melodician is remarkable, as is his skill in writing simultaneously simple and very smart music, which has been masterfully built up into a dramatic shape.

Honegger dreamt of a perfect world, but the change brought on by World War II shook his sense of the world and, by the end of the 1940s, crushed his health. A few final works, wide recognition from peers and the public, and then, in 1955, not long after the passing of friend Paul Claudel, so too passes Arthur Honegger.

The iconic symphonic piece *Pacific 231* has not been very beneficial to Honegger's memory because many who are aware of the scene, theme this work presents

are under the impression that Honegger spent his whole life playing with toy trains and not putting forth anything worthwhile. As we cleared up earlier, this is not necessarily true, although Honegger did enjoy trains very much, just like sports – rugby in particular, to which he dedicated a symphonic miniature, and fast cars, especially his favourite – Bugatti.

Mārtiņš Lasmanis wrote in the magazine *Mūzikas Saule (The Sun of Music, issue 2, 2009)*:

“Felix MENDELSSOHN grew up as a happy child in a wealthy Hebrew banker's family with broad humanitarian and artistic interests. The family left the French occupied Hamburg during the Napoleonic Wars and moved to Berlin, where their home brought together musicians, painters, poets, and scientists. Their guests included Weber and Paganini, Hegel, the Humboldt brothers, Heinrich Heine, and other notable people.

Felix showed talent in composition and the play of various musical instruments from an early age. Goethe's friend Zelter, professor of music at the Berlin Academy of Arts, a harbinger of Bach's tradition, was his teacher of harmony and counterpoint. Felix's tuition started at the age of ten. His first compositions were performed at their home salon, which saw frequent performances. “Sunday music” at the Mendelssohn house was a popular notion in Berlin. The circumstances were comfortable enough to accommodate even a small orchestra. Felix could immediately try out his novice compositions in practice.

Surroundings of intellectual excellence; an all-rounded education, beginning with that received at home; wealthy material provisions; a relatively carefree childhood and youth.

A chronological, recently updated list of Mendelssohn's works comprises around

a hundred vocal and instrumental works written before 1824. It includes Symphony No. 1 for a complete orchestra, inspired by Weber, and twelve smaller symphonies for strings. The author considered them exercises intended for performance at home.

1825 saw a major shift in composition quality. Felix wrote Octet for Strings and the *Midsummer Night's Dream* overture, initially intended as a tone poem on themes from Shakespeare's plays, a long while later combined with incidental music for the very same play commissioned by the King of Prussia. The Overture was performed rather frequently, the Octet more rarely. Both compositions are masterpieces of a sixteen, seventeen year old boy, an unprecedented case in music history – a feat unbeaten even by Mozart the wunderkind when he was the same age.

Activities at Mendelssohn's salon included the reading of Shakespeare's plays, divided into roles. Felix was fascinated by *A Midsummer Night's Dream*. He wanted to turn his impressions into music. Another possible impetus was their house guest Weber's composition *Oberon* whose plot is similar with Shakespeare's play.

Mendelssohn's magical overture is full of unambiguous references to all the characters, from the playful fairies to the down-to-earth craftsmen, with the noble royals in between. Characteristic illustrative motives are contained within a formal structure not without surprises. The audience experiences a dream-like atmosphere from the very first bars. The first performance of the overture was a private event at the composer's home.

Mendelssohn's family were fans of Johann Sebastian Bach's music. Felix's father Abraham bought Bach's manuscripts in auctions. Felix's sister Fanny performed 24 preludes from *The Well-Tempered Clavier* by heart to her father as a gift and a surprise at the age of thirteen. Felix received the score of *St Matthew Passion*

as a gift from his grandmother at the age of fourteen. Felix decided to revive the piece a century after its last performance. The Berlin *Singakademie*, solo performers and orchestra with Felix as the conductor carried out the plan in 1829. This occasion is considered the beginning of the renaissance of Bach's music.

Concerts at Mendelssohn's salon were a source of valuable experience, but his new works did not receive wider recognition. However, the production of *St Matthew Passion* received public acclaim and its second performance followed soon. It established the place for the conductor in the Lutheran society of high-class Germans.

Wealthy families usually sent their young men with artistic talents and interests in the humanities abroad to study and broaden their experience for a while. Abraham Mendelssohn allowed his son three years for such purposes, starting from 1829, although Felix had already created several masterpieces during his study years. Felix's main destinations were England, Scotland, and Italy.

Felix was recommended for concert venues in London. His successes were major from the start, triumphal, even. Mendelssohn conducted his Symphony no. 1, Shakespeare's overture that the audience asked to perform for the second time, and he performed the solo in Beethoven's Piano Concerto no. 5. Felix was a frequent guest in England in the years after.

His trip to Italy in 1830 followed a winding route, stopping in music and arts centres on the way. He left Berlin in May and arrived in Venice in October, later visiting Florence and Rome where he spent half a year. He wrote in a letter of the tremendous joy inspired by Italy's divine landscapes. The glorious first movement of the *Italian Symphony* which he began in Rome is a musical manifestation of that joy.

Mendelssohn's fame as a composer, conductor, pianist, and organist, enjoyed a rapid and international rise. There was no time for creative peace, but he came up with a significant number of new compositions in different genres, also during his travels.

Having returned to Berlin, Mendelssohn received several major offers. The London Philharmonic wanted his new works, Düsseldorf invited him to become the head of music activities in the city and the orchestra conductor. He signed a three-year contract. Before accepting the post, Mendelssohn conducted Handel's oratorio *Israel in Egypt*. This performance, in turn, started a Handel revival in German lands.

In 1835 Mendelssohn left Düsseldorf prematurely and took over the direction of concerts in Leipzig's *Gewandhaus*. It was one of the main centres of music in Europe at the time.

Felix Mendelssohn was twenty-six years old when he moved to Leipzig. He had received the apex of his work as a conductor and he was also a famous piano soloist and organist. Mendelssohn conducted the *Gewandhaus* Orchestra concerts in his final year of life. The same year, he went on his tenth musical journey to England. He gave nine concerts within a single month, performing Scottish Symphony on request and *A Midsummer Night's Dream* at the London Philharmonic.

Having returned to Germany, he was devastated upon learning of his sister Fanny's sudden death. Half a year later he passed away from stroke at the age of thirty-eight. The final chorus from *St Matthew's Passion* was performed in his funeral at a church in Leipzig."

Felix Mendelssohn's **A Midsummer Night's Dream** is a suite from incidental music that Mendelssohn composed for the performance of Shakespeare's play of the same name in autumn, 1843, at the Potsdam court theatre. Felix and his sister Fanny were avid readers of Jean Paul and

William Shakespeare, and Mendelssohn wrote the overture to *A Midsummer Night's Dream* for Shakespeare's play at a very young age. It is a work of true genius, and the incidental music he wrote later for the stage production in Potsdam is just as skilful and youthful, although the author is a grown man, not a youngster. The most popular part of the suite is the Wedding March that reflects the triple marriage in the play's finale and is often associated with the moment when Titania, Queen of the Fairies, is bound in an ironic wedlock with the craftsman Bottom who was turned into a donkey.

Rēzija KALNIŅA is a Daile Theatre actress (since 1994) and director (*Tin Woman, Let God Laugh, Her*). She has acted in films by Jānis Streičs, Rolands Kalniņš, Una Celma, Peeter Simm and others. Rēzija has received four *Spēlmaņu nakts* Awards and been nominated twice for the *Lielais Kristaps* Award. She was nominated for a *Golden Mask* Award for her role in Bernstein's *Mass* in Novosibirsk State Academic Opera and Ballet Theatre, where, in collaboration with Ainārs Rubiņis, she worked on Honegger's dramatic oratory *Jeanne d'Arc au bûcher* and *La Traviata* by Verdi. Rēzija Kalniņa has produced plays for the Dzintari Concert Hall and the Latvian National Theatre.

Jolanta STRIKAITE'S repertoire and activities cover an extensive range, including Baroque, Romantic music, works by contemporary composers, musicals, Disney cartoon character voiceovers, and a role in a theatre production. Jolanta's first opera roles are associated with the opera studio *Figaro* and the St Peter's Church Music Festival *Dominante*. Later Jolanta has sung the roles of Adele (*Die Fledermaus*), Barbarina (*The Marriage of Figaro*), and Pamina (*The Little Magic Flute* with music by Mozart) at the Latvian

National Opera, as well as Valencienne in the Latvian Operetta Foundation revival of *The Merry Widow*. Jolanta has sung the solo in vocal symphonic music performances. Additionally, the vocalist enjoys performing contemporary music, including Oliver Leith's opera *Unknown Unknown* (2018).

Laura GRECKA is a soloist at the Latvian National Opera since 2010. She made her debut in the role of Fenena in Verdi's opera *Nabucco*, later singing the roles of Suzuki (*Madama Butterfly*), Smeraldina (*The Love for Three Oranges*), Cherubino (*The Marriage of Figaro*), Olga (*Eugene Onegin*), Siebel (*Faust*), Mercédès (*Carmen*), Poet (*The Immured*), among others. Laura Grecka has participated in performances of large-scale vocal instrumental works; she sings Baroque and contemporary music. The artist has performed in concert in Lithuania, Estonia, Norway, Belgium, Germany, and the Netherlands, where Laura performed Mahler's song cycle *Songs of a Wayfarer* at Amsterdam Concertgebouw in 2012.

STATE CHOIR LATVIJA has received Latvia's Grand Music Award numerous times, it received the award of the Cabinet of Ministers in 2003, and the annual award of the Ministry of Culture of the Republic of Latvia in 2007. Māris Sirmāis is the music director and the chief conductor of the choir since 1997. State Choir *Latvija* performs in prestigious concert halls across the world and collaborates with leading symphony orchestras and renowned conductors on a regular basis. One of the choir's greatest achievements is participating in the 125th anniversary world tour of the Amsterdam Royal Concertgebouw Orchestra under the baton of conductor Mariss Jansons. The State Choir's *Latvija* pride and joy is the annual Sacred Music Festival which takes place since 1998 and has seen special guest performances by Pärt, Kancheli,

Tavener, Gubaidulina, Sylvestrov, Rutter, and Penderecki. State Choir *Latvija* has also collaborated with Sigur Rós, performed together with Kristjan Järvi's *Absolute Ensemble*, recorded music for computer games and films.

Ainārs RUBIĶIS is a symphony orchestra and opera conductor enjoying a flourishing career; he is sought-after in Europe, the USA, Russia, and Australia. Music director of the Komische Oper Berlin since 2018. Winter, 2019, sees him working on Dvořák's opera *Rusalka* at Moscow Bolshoi Theatre.

Ainārs Rubiķis was the music director and chief conductor at the Novosibirsk State Academic Opera and Ballet Theatre from 2012 to 2014. He has conducted productions at the Moscow Bolshoi Theatre (*Boris Godunov*), Liceu Opera in Barcelona (*Carmen*); *Passionstheater* in Oberammergau (*Nabucco*, *Der fliegende Holländer*), Lyric Opera of Chicago (*Carmen*), Theater Basel (*The Force of Destiny*), Finnish National Opera (*La traviata*).

Ainārs staged Tchaikovsky's opera *Eugene Onegin* in late 2016 at the Latvian National Opera, where he also produced Kristaps Pētersons' opera *Mikhail and Mikhail Play Chess* with conductor Atvars Lakstīgala in spring, 2014.

Ainārs Rubiķis is the laureate of several international competitions. First place in Gustav Mahler Conducting Competition (2010) and the Nestlé and Salzburg Festival Young Conductors Award (2011) unlocked international career opportunities for Ainārs.

The production of Leonard Bernstein's *Mass* in Novosibirsk in 2013 was tremendously successful, earning the *Golden Mask* award for Ainārs as best conductor.

Ainārs Rubiķis has been the leader of several renowned amateur choirs in Latvia, he is former member and assistant conductor of the Latvian Radio Choir.

LNSO ŠOVAKAR

I vijoles

Georgs Sarkisjans (LNSO koncertmeistars), Sandis Šteinbergs, Aleksejs Bahirs, Darja Smirnova, Nellija Sarkisjana, Inese Štrāle, Baiba Šulce, Aija Frišēfelde, Terēze Ziberte-Ijaba, Vizma Laura Agloniete, Aija Sūna, Indulis Cintiņš, Oskars Siliņš, Anna Janovska

II vijoles

Arvīds Zvagulis, Inga Slava, Ilze Pence, Beāte Račko, Māra Balķena, Ingrīda Laka, Raimonds Melderis, Anete Liberte, Sandra Šnē, Margarita Ogibalova, Kristiāna Ozoliņa, Aleksandra Mališkina

Alti

Arigo Štrāls, Ināra Brīnuma, Pēteris Trasuns, Liene Beitāne, Olga Borodina, Katrīna Krašauska-Krauze, Inga Ozoliņa, Einārs Roževics, Lauma Visendorfa, Tatjana Ļebedeva

Čelli

Ieva Upatniece, Mareta Prikule, Dace Zālīte-Zilberte, Aleksandrs Smirnovs, Jānis Rinkulis, Zane Guļāne, Ainārs Pauksēns

Kontrabasi

Raivo Ozols, Kristaps Pētersons, Dzintars Sabļins, Jurģis Klotiņš, Ivars Ozols, Andris Veinbergs

Flautas

Tommāzo Pratola, Ilze Urbāne, Aiva Zauberga

Obojas

Egils Upatnieks, Jana Zeļenska, Anastasija Hrustaļova

Klarnetes

Mārtiņš Circenis, Mareks Pinta, Sigurds Lallo

Fagoti

Jānis Semjonovs, Raimonds Gulbis, Pauls Gendrikovs

Mežragi

Ilmārs Bērziņš, Mārcis Kalniņš, Kalvis Etkins, Daniels Sabanskis

Trompetes

Jānis Porietis, Gints Ozoliņš, Edgars Bārzdiņš

Tromboni

Kaspars Majors, Artūrs Hrustaļovs, Māris Zondaks

Tuba

Raivis Māgurs

Sitaminstrumenti

Edgars Saksons, Elīna Endzele, Mikus Bāliņš, Karīna Mazūra

Klavieres

Līga Kārklīņa